

**WEWNĄTRZSZKOLNY SYSTEM
DORADZTWA ZAWODOWEGO
W SZKOLE PODSTAWOWEJ NR 80
IM. KORNELA MAKUSZYŃSKIEGO
W POZNANIU
W ROKU SZKOLNYM 2023/2024**

Podstawy prawne

Najważniejsze założenia związane z realizacją WSDZ w szkole zawarte są w dokumentach:

- Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity: Dz. U. z 1996 r., Nr 67, poz. 329 ze zm.) zobowiązuje placówki oświatowe do „przygotowania uczniów do wyboru zawodu i kierunku kształcenia”.
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 sierpnia 2018 w sprawie doradztwa zawodowego
- Rozporządzenie MEN z 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz. U. z 2019 r. poz. 325).

1. Założenia WSDZ

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego w Szkole Podstawowej nr 80 obejmuje ogół działań podejmowanych przez szkołę w celu prawidłowego przygotowania uczniów do poziomu i kierunku kształcenia, wyboru zawodu.

Efektywne doradztwo edukacyjno-zawodowe w szkole realizowane jest:

- oddział przedszkolny (preorientacja zawodowa)
- klasy I-III (orientacja zawodowa),
- klasy IV-VI (orientacja zawodowa),
- klasy VII-VIII (doradztwo zawodowe).

System ten określa rolę i zadania nauczycieli w ramach rocznego planu działań, czas i miejsce realizacji zadań, oczekiwane efekty, metody pracy.

Dobrze przygotowany uczeń do podjęcia decyzji edukacyjnej i zawodowej to taki, który wie, jakie ma zainteresowania i predyspozycje, potrafi dokonać samooceny, zna swoją wartość, umie samodzielnie wybrać szkołę ponadpodstawową, ma plany na przyszłość.

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego zakłada, że:

- Wybór zawodu jest procesem rozwojowym stanowiący ciągłość decyzji podejmowanych przez wiele lat.
- Na wybór zawodu składają się: wiedza na temat siebie, wiedza na temat zawodów, ścieżek edukacyjnych i rynku pracy.
- Preferencje edukacyjne i zawodowe są zależne od uwarunkowań wewnętrznych (cechy osobowości, temperament, zdolności) i zewnętrznych człowieka (doświadczenia, otoczenie społeczne).
- Szkoła podstawowa obok rodziny stanowi środowisko mające istotny wpływ na podejmowanie decyzji edukacyjnych uczniów.

- Działania w ramach WSDZ powinny być zaplanowane, spójne, prowadzone w sposób ciągły i systematyczny.

2. Główne cele pracy w zakresie doradztwa zawodowego

Podstawowe cele pracy w zakresie doradztwa zawodowego:

- przygotowanie uczniów do świadomego i trafnego planowania kariery edukacyjnej i zawodowej,
- wzbudzanie aktywności uczniów w kierunku samopoznania i samooceny,
- rozpoznanie przez uczniów własnych predyspozycji i zainteresowań,
- zapoznanie z polskim systemem edukacji i strukturą szkolnictwa,
- przybliżenie zasad rekrutacji do szkół wyższego stopnia.
- zachęcanie uczniów do pogłębiania wiedzy o zawodach,
- kształtowanie postawy przedsiębiorczości i aktywności wobec pracy,
- rozbudzanie aspiracji zawodowych i motywowanie do działania,
- uczulanie uczniów na potrzebę konfrontowania swojego stanu zdrowia z wymaganiami wybranego zawodu,

3. Główne zadania Szkoły w zakresie doradztwa zawodowego

Głównymi zadaniami szkoły w zakresie doradztwa zawodowego są:

- wspieranie uczniów w planowaniu ścieżki edukacyjno – zawodowej,
- wspieranie rodziców i nauczycieli w działaniach doradczych na rzecz młodzieży,
- rozpoznawanie zapotrzebowania uczniów na informacje dotyczące edukacji i kariery,
- gromadzenie, aktualizowanie i udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych,
- udzielanie indywidualnych porad uczniom i rodzicom,
- wspieranie działań szkoły mających na celu optymalny rozwój edukacyjny i zawodowy uczniów,
- kierowanie, w sprawach trudnych, do specjalistów: doradców zawodowych w poradniach psychologiczno-pedagogicznych i urzędach pracy, lekarzy itp.,
- współpraca z instytucjami wspierającymi realizację Wewnętrznszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego.

4. Szczegółowe zadania szkoły w zakresie doradztwa zawodowego

-w zakresie pracy z uczniami:

- wdrażanie uczniów do samopoznania,
- kształcenie umiejętności analizy swoich mocnych i słabych stron,

- rozwijanie umiejętności pracy zespołowej i współdziałania w grupie,
- wyrabianie szacunku dla innych i samego siebie,
- planowanie własnego rozwoju,
- konfrontacja samooceny z wymaganiami szkół i zawodów,
- poznanie lokalnego rynku pracy,
- poznanie możliwości dalszego kształcenia i doskonalenia zawodowego,
- poznawanie struktury i warunków przyjęć do szkół ponadpodstawowych,
- diagnozę preferencji i zainteresowań zawodowych,
- poznawanie różnych zawodów,
- gromadzenie, aktualizowanie i udostępnianie informacji edukacyjno – zawodowych,
- indywidualną pracę z uczniami, którzy mają problemy z wyborem szkoły i zawodu,
- udzielanie pomocy psychologiczno – pedagogicznej.

- w zakresie pracy z rodzicami:

- wypracowanie form wspierania dzieci w wyborze ich dalszej drogi życiowej,
- przedstawianie aktualnej oferty edukacyjnej szkolnictwa,
- spotkania z rodzicami, którzy zgłaszają potrzebę doradztwa zawodowego.

- w zakresie współpracy z nauczycielami:

- utworzenie i zapewnienie ciągłości działania Wewnętrznszkolnego Systemu Doradztwa zgodnie ze statutem szkoły,
- określenie priorytetów dotyczących orientacji i informacji zawodowej w ramach harmonogramu doradztwa zawodowego,
- udzielanie wsparcia i pomocy w pracy wychowawczej,

5.Osoby odpowiedzialne za realizację WSDZ

Za realizację WSDZ odpowiada :

- Dyrekcja;
- Doradca zawodowy
- Wychowawcy klas;
- Nauczyciele przedmiotów;
- Pedagog szkolny;
- Psycholog;
- Bibliotekarz;
- Instytucje zewnętrzne, osoby jak: PP-P, WUP, CDZdM, pracodawcy, przedstawiciele konkretnych zawodów itp..

6. Treści i czas realizacji programu

Treści z zakresu doradztwa zawodowego będą realizowane w ciągu roku szkolnego na:

- lekcjach z doradztwa zawodowego
- zajęciach z wychowawcą podczas godzin wychowawczych,
- lekcjach przedmiotowych
- warsztatach pozalekcyjnych, Arenie Zawodów, Targach Edukacyjnych i wycieczkach zawodoznawczych,
- spotkaniach indywidualnych,
- w bazach informacji o szkołach ponadpodstawowych

7. Formy i metody pracy doradczej:

Formy adresowane do uczniów:

- Diagnoza i analiza potrzeb na podstawie obserwacji, wywiadów, ankiet,
- Konsultacje i porady związane z dalszą edukacją (również dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi)
- Warsztaty grupowe - pozwalające na odkrywanie swoich zainteresowań, umiejętności i predyspozycji zawodowych, ukazujące potrzebę planowania własnej przyszłości zawodowej
- Zajęcia grupowe - nakierowane na rozwój umiejętności społecznych i interpersonalnych: komunikacji, współpracy, przezwyciężania stresu
- Koła zainteresowań
- Zajęcia grupowe umożliwiające poznanie różnych zawodów i związanych z nimi wymagań, filmy zawodoznawcze
- Realizowanie treści zawodoznawczych na lekcjach poszczególnych przedmiotów
- Spotkania z przedstawicielami różnych zawodów
- Wyjścia i wycieczki szkolne do zakładów pracy

Formy adresowane do rodziców uczniów:

- Spotkania, konsultacje i porady udzielane przez nauczycieli/specjalistów na terenie szkoły
- Kierowanie do Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, Centrum Doradztwa Zawodowego dla Młodzieży w Poznaniu na konsultacje z doradcą zawodowym
- Udział w dniach otwartych szkół ponadpodstawowych
- Udostępnianie informacji edukacyjnych (prezentacja założeń pracy edukacyjnej na terenie szkoły na rzecz uczniów, informacji na temat zasad i terminów rekrutacji)

Formy adresowane do nauczycieli:

- Tworzenie warunków do wymiany doświadczeń i dzielenia się wiedzą
- Śledzenie losów absolwentów

Metody pracy doradczej:

- Metody aktywizujące (burza mózgów, dyskusja, giełda pomysłów)- wspólne pracowanie nad rozwiązaniem problemu
- Drama – krótkie scenki i inscenizacje, odgrywanie ról; metody plastyczne – komiksy, plakaty
- Metody audiowizualne - wykorzystanie Internetu jako narzędzi zdobywania informacji, programy i prezentacje multimedialne,
- Filmy edukacyjne, webinary
- Trening komunikacji i zachowań społecznych,

8. Współpraca z instytucjami zajmującymi się doradztwem edukacyjno – zawodowym

Szkoła Podstawowa nr 80 współpracuje w miarę realizacji swoich potrzeb z następującymi instytucjami doradczymi:

- Mapa Karier
- Szkoły Ponadpodstawowe,
- Centrum Doradztwa Zawodowego dla Młodzieży w Poznaniu,
- Krajowy Ośrodek Wspierania Edukacji Zawodowej i Ustawicznej,
- Wojewódzki Urząd Pracy
- Migrant Info Point
- Ośrodek Rozwoju Edukacji

9. Efekty wynikające z wdrożenia WSDZ w Szkole

Dla uczniów i rodziców:

- Dostęp do informacji edukacyjnej i zawodowej dla uczniów, nauczycieli oraz rodziców.
- Świadome, trafniejsze decyzje edukacyjne i zawodowe.
- Kształtowanie odpowiednich postaw, nawyków, umiejętności i wiedzy oraz aktywności zawodowej uczniów.
- Mniej niepowodzeń szkolnych, zniechęcenia do nauki i pracy.
- Pomoc rodzinie w kształtowaniu określonych postaw i zachowań związanych z planowaniem kariery zawodowej ich dzieci.
- Przygotowania uczniów do pełnienia różnych ról społecznych.

**Oddział Przedszkolny
przy Szkole Podstawowej nr 80**

Cele ogólne:

- Rozwijanie wiedzy o zawodach i ich znaczeniu w najbliższym otoczeniu dziecka
- Redukowanie społecznych i kulturowych stereotypów dotyczących aktywności zawodowej
- Kształtowanie postawy szacunku dla pracy własnej i innych
- Pobudzanie i rozwijanie zainteresowań i uzdolnień
- Rozwijanie kompetencji miękkich związanych z pracą w zespole i organizacją własnej aktywności

Realizacja powyżej wskazanych celów jest wkomponowana w realizowany na tym etapie edukacyjnym w Program wychowania przedszkolnego. Wydawnictwo Mac Opracowanie Wiesława Żaba-Żabińska

Ponadto w ramach doradztwa zawodowego

- zrealizowane zostaną wybrane według uznania i potrzeb nauczyciela zajęcia na podstawie publikacji: M. Bujakowski, I. Chmiel, J. Hytkowska-Fąfara, K. Łabędzka-Stanecka, K. Sarad-Deć, D. Sowiar, Przykładowy program preorientacji zawodowej dla przedszkola z proponowanymi scenariuszami, ORE, Warszawa 2017.
(<https://doradztwo.ore.edu.pl/programy-i-wsdz/>)
- według uznania i potrzeb nauczyciela w ramach doradztwa zawodowego zrealizowane będą wycieczki do miejsc pracy oraz spotkania z przedstawicielami zawodów. Wydarzenia te będą spójne z celami i treściami realizowanymi w odniesieniu do podstawy programowej.

Klasy I-III

Cele ogólne:

- Rozwijanie wiedzy o zawodach i ich znaczeniu w najbliższym otoczeniu dziecka
- Redukowanie społecznych i kulturowych stereotypów dotyczących aktywności zawodowej
- Kształtowanie postawy szacunku dla pracy własnej i innych
- Pobudzanie i rozwijanie zainteresowań i uzdolnień

- Rozwijanie kompetencji miękkich związanych z pracą w zespole i organizacją własnej aktywności

Zajęcia w zakresie orientacji zawodowej w klasach I-III wkomponowane są w proces realizacji podstawy programowej edukacji wczesnoszkolnej.

Ponadto w ramach doradztwa zawodowego

- według uznania i potrzeb nauczyciela zostaną zrealizowane zajęcia na podstawie publikacji: B. Czapla, B. Matyszevska , E. Ptasznik, M. Skoryna, Przykładowy program orientacji zawodowej dla klas I-III szkoły podstawowej z proponowanymi scenariuszami, ORE, Warszawa 2017. (<https://doradztwo.ore.edu.pl/programy-i-wsdz/>)
- zrealizowane zostaną wycieczki zawodoznawcze oraz spotkania z przedstawicielami zawodów. Wydarzenia te mają być spójne z celami i treściami realizowanymi w odniesieniu do podstawy programowej.

Klasy IV-VI

Cele ogólne:

- Rozwijanie wiedzy ucznia na temat własnych zasobów i ograniczeń, predyspozycji i uzdolnień
- Rozwijanie umiejętności analizowania własnych zasobów i ograniczeń w kontekście planów i aspiracji zawodowych
- Rozwijanie wiedzy o rynku pracy
- Rozwijanie wiedzy zawodoznawczej
- Rozwijanie kompetencji miękkich, szczególnie tych związanych z pracą zespołową, planowaniem, ustalaniem priorytetów i zarządzaniem zadaniami w czasie
- Rozwijanie umiejętności uczenia się
- Kształtowanie postawy szacunku wobec pracy własnej i cudzej
- Redukowanie społecznych i kulturowych stereotypów dotyczących aktywności zawodowej

Zadania w zakresie doradztwa zawodowego realizowane będą poprzez:

1. zajęcia w ramach lekcji z wychowawcą na podstawie publikacji: J. Brzezińska-Lauk, E. Kruk-Krymula, K. Nikorowska, Przykładowy program orientacji zawodowej dla klas IV-VI –

szkoły podstawowej z proponowanymi scenariuszami, ORE, Warszawa 2017. Wychowawcy wybierają temat/tematy zgodnie i spójnie z programem wychowawczym realizowanym w danej klasie. (<https://doradztwo.ore.edu.pl/programy-i-wsdz/>)

<https://mapakarier.org/strefa-nauczyciela/>

- Zdrowy styl życia jako przygotowanie do pełnienia ról zawodowych
 - Wybieram ten zawód, bo...
 - Kiedy zaczynamy się uczyć i kiedy kończymy?
 - Jak się uczyć szybciej i efektywniej – mój indywidualny styl uczenia się
 - Umiejętności – od przeszłości do przyszłości
 - Przedmioty, które lubię – jako drogowskazy zawodowe
2. Na lekcjach przedmiotowych -nauczyciele przedmiotów włączają w przedmiotowe treści programowe elementy orientacji, informacji zawodowej.

Klasy VII-VIII

Cele ogólne:

- Rozwijanie wiedzy ucznia na temat własnych zasobów, ograniczeń, predyspozycji, zainteresowań zawodowych i uzdolnień
- Rozwijanie umiejętności analizowania własnych zasobów i ograniczeń w kontekście planów i aspiracji zawodowych
- Rozwijanie wiedzy o rynku pracy
- Rozwijanie wiedzy zawodoznawczej i wiedzy o rynku usług edukacyjnych
- Kształtowanie umiejętności krytycznej analizy procesów zachodzących na rynku pracy
- Rozwijanie umiejętności wyszukiwania informacji, sprzyjających planowaniu i realizacji celów edukacyjnych i zawodowych
- Kształtowanie umiejętności planowania ścieżek edukacyjnych i zawodowych, także w kontekście edukacji całościowej
- Rozwijanie kompetencji związanych z procedurami rekrutacyjnymi w obszarze edukacji i rynku pracy
- Przygotowanie do roli – pracownika, pracodawcy, współpracownika
- Rozwijanie kompetencji miękkich, szczególnie tych związanych z pracą zespołową, planowaniem, ustalaniem priorytetów i zarządzaniem zadaniami w czasie, autoprezentacją
- Rozwijanie umiejętności uczenia się

- Kształtowanie postawy szacunku wobec pracy własnej i cudzej
- Redukowanie społecznych i kulturowych stereotypów dotyczących aktywności zawodowej

Formy realizacji treści

I. OBOWIĄZKOWE ZAJĘCIA Z DORADCĄ ZAWODOWYM

Tematyka zajęć w klasie 7

1. Wstęp do Doradztwa Zawodowego.
2. Wszyscy jesteście zdolni. Umiejętności a zawód.
3. Zainteresowania. Inspiracja do działania .
4. Praca w grupie jako przykład kompetencji kluczowych. Identyfikacja swoich mocnych i słabych stron.
5. Test inteligencji wielorakich Gardnera.
6. Moje umiejętności czym się interesuje.
7. Moja przyszłość edukacyjno-zawodowa. Jak ją zaplanować.
8. Zawody w moim najbliższym otoczeniu, co warto o nich wiedzieć.
9. Kompetencje na rynku pracy
10. Rynek pracy.

Tematyka zajęć w klasie 8

1. Rozpoznaję swoje aspiracje
2. Szkoła Podstawowa i co dalej? Moja edukacyjna przygoda
3. Wybieram zawód czy szkołę?
4. Indywidualna ścieżka kształcenia-Mapa Karier. Lokalny rynek pracy – Barometr zawodów
5. Nowe zawody na rynku pracy
6. Zawody wokół nas. Źródła informacji nie tylko edukacyjnych
7. Poszukuję szkoły dla siebie- analiza oferty szkolnictwa ponadpodstawowego- Targi Edukacyjne, Arena Zawodów
8. Informacje w zasięgu ręki, czyli poznaję ofertę szkół ponadpodstawowych
9. Jak wybrać szkołę? – zasady rekrutacji do szkół, logowanie
10. Moje zainteresowania , a przyszły zawód. Rola kwalifikacji i kompetencji w profilu zawodowym

II. Lekcja wychowawcza (klasy VII i VIII)

Wychowawcy wybierają temat/tematy zgodne i spójnie z programem wychowawczym realizowanym w danej klasie.

(<https://doradztwo.ore.edu.pl/programy-i-wsdz/>)

<https://mapakarier.org/strefa-nauczyciela/>

III. Na lekcjach przedmiotowych -nauczyciele włączają w przedmiotowe treści programowe elementy orientacji, informacji zawodowej.

IV. Udział w ARENIE ZAWODÓW

V. Udział w TARGACH EDUKACYJNYCH

VI. DZIEŃ ABSOLWENTA dla klas VIII

VII. Indywidualne doradztwo zawodowo-edukacyjne

Ocena i ewaluacja

Realizacja Wewnętrznszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego powinna opierać się na stałym monitorowaniu, ewaluacji i kontroli podjętych działań. Kontrola powinna być dokonywana w celu usprawnienia i ulepszania realizowanych zadań lub wytyczenia nowych form pracy. Wykorzystana zostanie do tego technika wywiadu i obserwacji. Ewaluacja pozwala także zaobserwować dynamikę procesu i rodzące się nowe potrzeby czy niezaplanowane rezultaty. Dzięki ewaluacji można dokonywać aktualizacji działań doradczych, odkrywać aktualne potrzeby i oczekiwania - co pozwala na długoterminowe planowanie działań.

Opracowała: Katarzyna Barańska